Ч. 63 (11.031). Львів, вівторок 22. березня 1927. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Церква і політика.

Зайвим булоб зазначувати, що завданням цих рядків не є теоретичний трактат про відношення церкви до політики, тобто до справ громадського і національного характеру, але питання наскрізь позитивне: відношення і становище нашої церкви до сучасної національної політики.

Богато обставин зложилося на те, що справу відношення церкви до політики обговорювали у нас лише поверховно, або віддавали вирішення цього питання самому життю.

Першою причиною такого явища є наша історична доля: розділені протягом віків аж по нинішній день між держави, що репрезентували дві культури, західну і східну, ми витворили дві національні церкви: греко католицьку і православну. Для західних українців справа ця має першорядне значіння. Узгіднення напрямних національної політики з напрямними обох українських церков стало тим „каменем преткновенія“, що його старався оминати кожний практичний політик.

Другою причиною неясних взаємин між нашою церквою і політикою є наше поневолення. Позбавлені дійсних атрибутів державної нації, ми не мали змоги узгіднити політичних напрямків з церквою. Практично розвязувала цю справу подекуди наша духовна інтелігенція, що в таких випадках вивязувалася зі свого завдання бездоганно. Адже й згадувати не треба про те, яку ролю відограли обі наші національні церкви в історії розвитку й будови нашого національного організму.

Третьою причиною такого явища є факт, що в нас не всі розуміють значіння церкви у житті нації. Світська частина громадянства не доцінює ваги церкви, як основного чинника істнування і сили нації — а духовна єрархія завдання церкви в житті народу, як окремої форми суспільної організації. Зрозуміло: наука про рівність усіх перед Богом — і фальшиві з цієї правди висновки.

Але найголовнішою причиною відсутности гармонії між церквою і політикою є загальний і природний в усіх людських організмах суспільний закон: життя і влади. Церква, що є організацією вірних під одною спільною владою, що прямує до осягнення надприродних цілей, попала в конфлікт з організацією суспільною, також під одною спільною владою, що прямує до осягнення природних людських цілей. Вкорінений погляд про висшість надприродних цілей над природними і чисто громадськими і навпаки цих останніх над надприродними, доводили до трагічних нераз в історії людства конфліктів між церквою і державою.

Від четвертого століття, коли християнська церква вийшла з підземелля на арену легальної діяльности як окрема суспільна організація, аж по нинішній день добачуємо боротьбу між церквою і державою, підложем якої є нерозуміння ваги координації для спільних завдань обох чинників. Похибку цю поповняли не тільки визначні голови й суверени держав і голови церкви, але й такі велитні світської і духовної, краще кажучи, загальнолюдської культури, як християнські фільософи Августин і Тома з Аквіну. І не булоб ні Канос ні Авініонів, якби людство, репрезентоване світською і духовною владою, вспіло було обі ділянки людських завдань своєчасно розмежувати.

Наш нарід не переходив таких потрясень з приводу конфлікту між церквою і державою, як напр. німецький, французький або чеський. Наші визвольні змагання мали на своїх прапорах не тільки кличі національного визволення, але й боротьбу за „віру православну“, без огляду на те, чи була це боротьба зі східними „бісурманами“, чи з західними нашими сусідами. Одначе й ми в ряди-годи переживали, а й тепер переживаємо моменти, коли національна політика попадає в конфлікт з церквою, точніше — з її єрархією. Клясичним прикладом теперішніх часів може служити російська православна єрархія на Україні, що протиставилася українській державности і взагалі українському національно-визвольному рухові.

Вже перед великою війною бачили ми спроби протиставити в нас християнсько-суспільну політичну партію радикальним і ліберальним подекуди формам наших політично-визвольних організацій. Спроби ці не увінчалися бажаним успіхом, бо були невдатною копією, взятою з віденського грунту, а через те не відповідали вимогам ні нашого національного життя ні вимогам нашої церкви. Загал духовенства держав себе осторонь цієї організації.

По війні, коли релігійний і моральний рівень населення в порівнянні з передвоєнним обнизився, повстала у нас у Сх. Галичині Українська Християнська Організація (УХО), що поставила собі за мету оборону християнської моралі й католицького світогляду. Поява цієї організації не була несподіванкою. Цього роду організації повстали на заході далеко скорше. Згадаємо хочби „Синдикати інтеліґенції“ у Франції, що взялися рятувати французьку суспільність від спричиненого війною морального занепаду. А всеж Українську Християнську Орґанізацію підозрівали в нас не тільки світські, але й численні духовні в тому, що вона перейде межі начеркненої теоретично програми і перетвориться в політичну партію. Були навіть люди, що запевняли в тому, покликуючись на авторитативні в цьому напрямі енунціяції. Одначе такі поголоски, видно, занепокоїли й сам провід Української Христ. Організації. Доказом того статтю в органі УХО. „Нова Зоря“ з дня 20. II. ц. р. (ч. 7. [58]) п. з. „В якім розумінню можна говорити про католицьку політику“.

Розглядаючи поставлене питання з історичного й догматичного становища, автор каже:

„Здефініованих догматів віри нема так богато, як звичайно приймають люди необізнані з богословськими науками, а ті, що є, лежать поза межами тих областей, якими займається політика, економія та суспільні питання. Отже не може бути засад політики, котрі не тільки безпосередно, а навіть посередно випливали би з догм католицької віри.“

Розвиваючи свої міркування, автор доходить до висновку, що католицькою політикою є кожна згідна з католицьким світоглядом політика. А щоб його фальшиво не зрозуміти і не підсувати думки, немов то репрезентантом такої політики може бути тільки політична партія під проводом церкви чи церковної єрархії, пише:

„...Сьогодня ніяк не може бути бесіди про католицьку політику в розумінню церковного проводу політичних подій.“ ...„Надто виразний і рішаючий вплив церкви на державні діла був би не тільки анормальним, але й шкідливим для церкви і для вірних“.

З великим вдоволенням належить повитати становище, що його заняла Українська Християнська Організація в цитованій енунціяції, бо вона вияснює богато спірних питань, які нуртували в думках і громадській діяльности деякої частини нашої духовної інтеліґенції.

Українське Національно Демократичне Обєднання, як партія національної солідарности, що вважає церкву одним з основних елєментів істнування та розвитку нації, заняло у відношенні до нашої церкви становище, згідне з висказаним у згаданій статті поглядом. У програмі, принятій 19. XI. 1926, читаємо:

„Приймаючи засади християнської моралі в основу духового розвитку нації, партія обстоює науку і права греко-католицької церкви в Галичині і православної на інших українських землях“.

В розмовах з визначними громадянами з кругів нашого духовенства, членами і прихильниками УНДО, на теми їхньої політичної діяльности доводилося мені нераз чути такі погляди: „Не знаю ще, що скаже на те моя церковна влада“. — Невияснене у нас вповні становище церкви до національної політики нанесло нам вже не одну шкоду — як на церковній, так і на національній ділянці. Тому в сам час появилася стаття „Нової Зорі“, що кидає таке ясне світло на цю справу. Наше духовенство повинно з цього витягти якнайдальше йдучі висновки для себе і зрозуміти ту правду, яку висказав у своїм пастирськім листі на початку великої війни великий патріот бл. п. кардинал Мерсіє: „Немає совершенного християнина, що не був би совершенним патріотом!“

Олекса Черкавський.

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

III.

Велика світова пожежа захопила нас у свій крутіж мало підготованих. Збройна зустріч між двома бльоками наступила з огляду на нас яких 20 літ за скоро. Політичне українство на Наддніпрянщині находилося *in statu nascendi*, в першій фазі захоплювання мас. На Наддністрянщині політичне українство досягало вершин свого розвитку, обхопивши всі ділянки громадського життя і стаючи на порозі рішаючого політичного чинника в державі (українське парляментарне представництво, що вийшло зі загального голосування і краю, (ухвалення нового виборчого закону до галицького сойму з двома національними куріями). Українська пропаганда находила відгомін не лише в Австрії й Німеччині, але і в Англії (Рафалович), що незвичайно тривожило царську Росію. В петербурській Думі відбувалися вже „українські дні“, земства виносили постанови про конечність української школи.

В перших роках XX. ст. (від 1900—1914) політичне українство зробило незвичайно великі поступи по обох боках кордону в кожньому напрямку: політичному, освітно-культурному, економічному, в підготовці сил. Колиб нам дана була змога в мирних умовинах переходити той розмахово-розвитковий процес в тому самому темпі, то за яких 20 літ ми булиб зовсім підготовані до зустрічі великого моменту.

Та вибух війни нагально перервав цей процес і кинув нас мало підготованих на широку арену кривавої боротьби. З вибухом війни всі темні сили кинулися на українство, щоби його згнобити, щоби його усунути з порядку дня як актуальне питання, як важливий політичний чинник. Росія почала переводити нечувані репресії проти українства за „австрофільство“ спершу на території Наддніпрянщини (20. липня 1914 закрито „Раду“, а опісля припинено всі українські періодики), а потім і на території Галичини. Одночасно й австро-польська влада в Галичині повела ґенеральний наступ на українство за „русофільство“. До тогож польська пропаганда всі свої зусилля спрямувала на те, щоби українську проблєму загнати в темний кут, а на перше місце висунути польську справу.

В Києві повстав „Галіцко-русскій комітет“, що поклав собі за завдання „визволити“ Галичину при допомозі царату. Придавлене українське життя не проявлялося майже нічим таким, що наглядно свідчило би про його живучість. Тому й пропагандистична діяльність осілого у Відні „Союзу визволення України“ і взагалі наддніпрянської еміграції, діяльність незвичайно жива і в створених умовинах всестороння, здебільшого навмання, тільки інстинктовно вичувала живчик великоукраїнського життя, а менше могла оперувати конкретними фактами й означеними силами. І то тимбільше, що українські сили були розбиті, розпорошені; їх проковтнула або велика армія, або допомогові воєнні організації. Тому з напруженням, трівогою і почуттями непевности вижидано відгомону в Києві в часі, коли Петроград гомонів уже революційними кличами. Болючо стискалося серце і холодний піт скраплював обличча на саму думку, що Київ може бути глухий, пасивний у великій грі за долю визискуваних мас і гноблених народів. На щастя, вже перші дні революційної епопеї виявили, що ця трівога була безосновна. Не лише відгукнувся Київ, але і в Петрограді рішаючим чинником на терезах революційної увертюри були українці (волинський полк).

Як тільки перші вістки про вибух революції в столиці прийшли на Україну, заворушився український Київ. Дня 16. березня відбулися збори представників закритих царською владою українських організацій Києва. Вже ці перші збори, відбуті без участи передових керманичів українського життя (що перебували на засланні або жили нелеґально поза межами Києва) покликали до життя загальне представництво організованого українства під назвою: **Українська Центральна Рада.**

Укр. Центр. Рада розпочала живу працю біля організації українських сил. Дня 19. березня 1917 засновано національний фонд і пресове бюро Ради, 29. березня київські українці взяли участь у загальному святі свободи, 1. квітня відбулася величава українська манифестація в Києві і на провінції (а також у Петрограді) в днях 6—8. квітня відбувся в Києві український національний конгрес при участи понад тисячки відпоручників під проводом проф. М. Грушев-

ського. Зїзд виставив домагання автономії України з одночасним забезпеченням прав нац. меншостей і гарантією автономічного устрою в загально російській федерації. Зїзд, спираючись на тезі про самоозначення народів, виставив домагання утворення кордонів між державами на основі етнографічного принципу і запротестував проти посягань польської тимчасової державної ради на українські пограничні землі. Крім того зїзд постановив створити союз тих російських народів, що обстоюють національно-територіяльну автономію, та доручити У. Ц. Раді в порозумінні з представниками нац. меншостей виробити проект автономного статуту України. Вкінці зїзд вибрав загальне представництво України, нову Українську Центральну Раду, в якої склад увійшли репрезентанти таких партій: демокр.-радикальної (3), Союзу Українських автономістів-федералістів (5), самостійників (1), соц.-дем. робітн. партії (4), соц.-революціонерів (3), київських освітно-культурних організацій (13), кооперативних організацій (5), Сел. Спілки (5), робітників (5), Жіночого Союзу (1), студентства (5), учителів (5), далі організацій військових, міст і губерній, разом усіх в числі 115. Головою У. Ц. Р. вибрано проф. М. Грушевського, а заступниками голови Вол. Винниченка і Серг. Єфремова. Так повстав самочинним порядком перший *передпарлямент* України. Одночасно почали повставати українські військові організації в Києві та з українськими відділами на фронті. Верховною організацією українських частин на фронті стала *Українська Центральна Фронтова Рада*, яка обєднувала до 1,300.000 українських вояків. Відбутий 18. травня перший український військовий зїзд покликав до життя *Український Військовий Генеральний Комітет*.

Не будемо зупинятися над дальшими етапами українського дива. Фактом є, що похована в домовині історії Україна заявила своє право до життя як рівнорядний і рівновартний чинник. А сталося це так ненадійно, так стихійно, що викликало вражіння дива, чуда. Заговорив великий народ, а та мова міліонів відбилася широким відгомоном в цілому світі.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Жидівська кольонізація.

Голос визначного жидівського сіоністичного діяча В. Жаботинського.

(Докінчення.)

Тому треба раз на завжди зазначити, що з оптимістичними докладами з Совітської Росії не можна взагалі рахуватися. Можна лише рахуватися з оповіданнями приватних свідків, людей, які тільки що з Росії приїздять і які з вами розмовляють тихесенько проміж чотирьох стін. Таких людей ми бачимо тепер в Зах. Европі „кожного понеділка і четверга“ і зовсім не всі вони яр. противники радянського режіму, навпаки, майже всі вони визнають, що порядок, лад і безпечність кождого тепер там значно більше забезпечена, ніж як це було з початку більшовизму, алеж від усіх, без винятку, я чув ту саму думку про те, що жид. кольонізація „дуже популярна“ між українськими селянами і ми, що виросли на Україні, знаємо, що це означає.

Один з тих оповідачів, серіозна людина, відома мені з давних давен, і не тільки не ворог комуністів, але я їх співробітник, написав мені до Парижа, де я живу, з іншого міста зах. Европи і цього листа я привіз зі собою до Америки, думаючи, що може тут прийдеться обмірковувати це питання. Він пише (лист датований з останньої зими): „для українських селян вся ця історія виглядає якоюсь дикою напастю, тут не тільки їхній власний принціп про власність на землю ображений, але кожна деталь цієї фактичної процедури для них є новим ударом в серце. Уяви собі психольогію херсонського селянина, який навіть не може сьогодні обробити цеї десятини, яку він обробляв за часів Миколи II, бо він не може поладити поломаного плуга, не може купити худоби і т. д., і раптом він бачить на залізничій стації товаровий вагон і пару нових залізних плугів, чи теплушку, з якої висуваються голови здорових биків, і він питає: для кого все це? У відповідь чує: для жидівських кольоністів, яких уряд хоче поселити на нашу землю. Я ще не бачив в житті нічого такого, щоб було виміркуване так добре для викликання зненависти, як ця процедура. Цей довіз машин і худоби впливає більше ніж прохід петлюрівських військ в ті страшні роки кровопролиття, бо петлюрівські загони нагадували лише селянинові про стару помсту, а сьогоднішні маніфестації викликують ненависть“.

Також і в Палестині ми провадимо кольонізацію без згоди тамтешнього селянина. Я належу якраз до тих, які ніколи не хотіли забути цього факту і можливих з того наслідків. Але-ж нарешті це лише 700 тисяч Арабів, з другогож боку стоїть Англія, наймічніша з европейських держав і тим не менше — дехто каже, що становище небезпечне, що треба вжити спеціяльних заходів для захисту. Але на Україні ми маємо діло з 25-тю міліонами селян, а на другому боці — на „нашому“ боці стоїть правительство, яке само визнає, що воно заступає і хоче заступати лише невелику меншість народу.

Я не сумніваюся, що люди, які підтримують цю кольонізацію, повні найкращих і найчесніших намірів, але обєктивно кажучи, ще ніколи світ не бачив такої колективної легковажности, як це дратування 25-ти міліонів селян, в країні де кожний камінець є памяткою гайдамацької традиції, граючися зі самою глибокою, зі самою фанатичною релігією українського селянина і спираючися лише на режім, який навіть в очах його представників є ще експериментом. Навіть ми, тут в Парижі, почуваємо наслідки цієї авантури. В Парижі находиться декілька представників найкращих радикальних кол російської інтелігенції, які чесно боролися за важких часів за російську волю, а також за наше рівноправя і вони залишилися вірними жидові. Вони навіть і на мент не піддалися помилці, яка ще кілька років тому була так неймовірно міцна, себто змішуванню більшовизму з жидівством, але я сам бачив, як навіть і на них вплинув цей останній удар, світовий шум про „Крим“; на них зробило вражіння, що жидівський народ, всі як один, вирішив скористати з нещастя Росії, щоб зробити цю річ, на яку селянин дивиться, як на образу свойого права спадщини, і я не кажу, що вони мають рацію, але так почувають вони, і ненависть заходить в серця, в яких до цього часу ми її не бачили.

„Це неважне“, — кажуть адвокати „Криму“: „хто рахується з цими російськими радикалами, їхній час пройшов, їхнє місце на кладовищі“.

Це є необережні слова: Росіяни мають добру приказку: — не плюй до криниці, прийдеться може води напитися. Спитайте мене, чи я хочу, щоб в Росії був переворот, я відповім: Спаси Господи! Бо ми всі знаємо, щоб це означало для жидів. Але одна річ — наше бажання, другаж річ — історична можливість. Предположення, що совітський режім тримається міцно і на завжди, — є тільки віданакою нашої старої політичної хороби — імпресіонізму. 8 років у містечку не було пожежі, що це означає? Чи значить це, що пожежі на віки скасували? Всі забувають, що головне не в тому, чи була пожежа за останні 8 років, але це, чи є в „містечку“ горючий матеріял. Режім, що спирається на меншість і каже отверто, що він не шукає навіть більшости, режім, який утвердився під іменем соціяльного експерименту і тепер визнає, що цей експеримент не вдався, режім, який провокує найбільшу й найважнішу країну в світі, не тільки своїм власним істнуванням, але до цього ще й своїми вчинками на кожному кроці; такого режіму ще в історії сучасного світу не визнавали за безпечну і міцну політичну форму. Для кожного холоднокровного спостерігача є 75 процент даних проти 25, що такий режім має згинути. Його істнування без заворушення булоб якимсь вимком й історичним чудом.

І ось на такому чуді базується вся доля жидівської кольонізації на Україні. Навіть її адвокати знають, що буде, коли совітський режім в один ясний ранок загине. Ненависть селян з одного боку, ненависть „білих“ (сьогодня навіть і богатьох радикалів), емігрантських армій з другого боку. Але їхнє щастя певне в тому, що всі кажуть, що совітський режім є „вірною“ картою, а своїх власних капіталів покищо не хотять ставити на цю карту і як раз в колах, де так захоплені цим „Кримом“, не поспішають кредитувати російську торговлю. Але жидівська істота це інша річ і як це є правдою, що совітський уряд вирішив „обмежити“ кольонізацію, то тим самим він проявляє більше турботи про жидівське життя, аніж богато з нас самих.

Волод. Жаботинський.

Радянська Україна.

Шевченківські роковини.

Академія Наук приладила на Шевченківські дні такі видання: крім виданої вже книжки „Шевченко та його доба“ випускає з друку четвертий том повного збірника творів Тараса Шевченка під редакцією акад. Єфремова. Попри те видала Академія перший і другий том поезій Шевченка (по 18 аркушів кожний том) під редакцією С. Єфремова та Нікосвського. Дня 11. березня відбувся святочний вечір в Академії з рефератом про творчість Шевченка, а історична секція Академії влаштувала 15. березня теж науковий вечер з рефератом на тему: Історичний розгляд Шевченківської доби. Дня 11-го березня відбувся в київській опері вечір

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Під дзвінницею.

(Вимок з нової частини трильогії „Мазепа“—„Батурин“.*)

Кількох їздців скакало навмання. Дикий крик і свист трівожив вечірну тишину. Коні аж стогнали, приманглювані острогами й нагайками до скорого бігу.

Меншікову серце живіше забило. Чи не царські це післанці за ним?

Дав трубкою знак,— їздці спинилися.

Підїхав і спитав — куди?

До найближчих сотень з маніфестом царським — відповіли.

Заспокоївся.

Царські всадники, пізнавши команданта кінниці, віддали йому честь і показали папері.

Не були запечатані, бо призначено їх до прилюдного оповіщення і до як найскоршого та найширшого розповсюдження.

Меншіков розгорнув один, скинув трикутний капелюх перед власноручним підписом царським і пробіг письмо очима.

Цар сповіщав усе козацьке військо, що стояло біля Десни і по інших місцях, а також усіх духовних і мірян на Україні, що гетьман Іван Степанович Мазепа кудись у безвісти пропав і що треба боятися, щоб не вийшло яке лихо із його ворожих факцій.

Тому то цар взиває усіх козацьких старшин, щоб негайно приїздили до його царського стану на раду, а якщо виявиться потреба, щоб вибрали собі нового гетьмана.

Меншіков заспокоївся. Для його, значиться, не було тут ніякої небезпеки, треба лиш бистро помітити настрій царя і пристосуватися до нього та підійти під царські бажання, вгадуючи його думки, як вгадує вірний пес думки і бажання свого пана.

Віддав письмо і відпустив штафету.

Їздці гукнули на коней, ті рванулися з місць, і потонули в пітьмі. Меншіков і собі пустився в дальшу дорогу. Підїзджаючи до найближчого, села запримітив незвичайний рух. На майдані, недалеко церкви, горіло огнище і гарчав тарабан. Селяни, стрівожені одним і другим, вибігали зі своїх хат і ставали гуртами, з острахом дивлячись на царських ратників. Нічого доброго від їхньої нічної гостини не сподівалися.

„Старшина де?“ — гукав вусатий райтар. „Чому його чорт не приніс, хоче кулею в безмозкий лоб дістати?“

Сільський старшина, сивоголовий, поважний дідусь, висунувся з товпи і поклонився в пояс.

„Прийшов старий чорт?“ — привітав його вусач, — „так прикажи свому дідьчому кодлові, щоб колесом ставали й слухали, що приказує батюшка цар, а то колесо вас не мине, бунтівники, супротивники черкаські!“

„Колесом ставайте, люди добрі, колесом, дітоньки любі,—тихо там, добре слухайте, що їх милости, люди царські, читатимуть“.

Народ окружив колесом огнище і в безмовній покорі слухав незрозумілого маніфесту царського. Вусатий райтар читав його голосом грімким, але однозвучним, не зважаючи на знаки перепинання, немилосерно шматуючи речення та відпочиваючи якраз не там, де треба, —ізза чого зміст царського письма затемнювався до решти.

Меншіков зупинився осторонь між липами, так що серед темряви його й не бачили, і звідси приглядався до цеї цікавої і з малярського боку дуже ефектовної картини.

„Гетьман Іван Степанович пропав... кудись у безвісти і звідси... виникає сумнів чи нема... тут... ворожих факцій,“—проголошував вусач

„Брешеш!“ — загуло нараз десь здалеку від церкви, зпом.ж могилок. Товпа стрепенулася, вусач читати перестав. Від могилок виходив височезний дідуган, з білими вусами, зі жмутками білого волосся на підголенім лобі, весь білий, лиш полумінь кидала на нього відблески червоні.

Став під дзвіницею, під самими дверми, високий і страшний, як опир. Ніхто його не знав, жінки гадали, що дух. Хрестилися, діти з криком утікали в село.

„Брешеш!“ — гукнув, простягаючи в напрямі читаючого салдата свою костисту, довгим життям висушену руку. „Гетьман Мазепа не щез, він пішов по славу і по волю для тебе, тупоумний народе, для тебе, безглузда товпо!“

Говорив так голосно, що Меншіков чув і розумів кожде його слово.

„Не гетьман зрадив народ, а ви зраджуєте його, відрікаєтеся від нього, як Петро від Спасителя свойого, нікчемні труси, грязюко з торгового майдану! Метайте жребії о ризи його, гризіться за серебреників трицять, поки вас царська підошва не розчавить, як хробів на шляху. Гетьман камінь двигнув, камінь, що давив вас і предків ваших, а ви спиніть його, щоб не покотився униз, лиш щоб упав на невольницькі черепи ваші і на голови нащадків ваших, — раби! Як безмовна скотина, покірно слухайте і до відома приймайте, що вам читає посіпака царський, замість навіки затулити його брехливий рот, — труси, падлюки!“

Царські люди збилися в гурт, їх було кількох, а кругом сотки непевного народу.

„Готовись!“ — гукав вусач.

Як камінь стояли серед моря людських голов.

Ділило їх огнище, котре можна було зітханнями вгасити і затоптати ногами в одну мить. Товпа заметушилася.

„Як ти смів й?“ — верещав вусач. „Ми люди царські, головами заплатите за нас“.

„Совістю заплатите за зраду України“, — відповів дідуган.

„А вжеж, а вжеж!“

„Правду говорить дід!“

„Не слухаймо москалів, слухаймо його!“

Море облнвало камінь, жар потухав...

В цей рішаючий мент Меншіков дав знак своїм людям.

З криком і свистом пустили коней в товпу. Списи, як блискавки з чорної хмари вилітали. Товпа захвилювалася, розступилася і з криками одчаю розбрилась на всі сторони світа.

На майдані осталося кілька тіл, що вилилися в болю і кричали ратунку, — надаремно.

(Докінчення буде.)

*) Цей вимок друкуємо з дозволу редакції „Української Накладні“ в Ляйпцігу. — Ред.

кий концерт, присвячений памяти Шевченка, в якому взяли участь усі сили опери. — В Харкові відбулося під проводом акад. Багалія дня 14. березня прилюдне засідання Інституту ім. Шевченка, присвячене памяти поета. В святі взяли участь делегати всеукраїнського зїзду селькорів. Секретар інституту Айзеншток виголосив реферат „Організація Шевченкознавства на Україні". Дотепер написано про Шевченка до 4000 книжок, брошур, статей, яких досі ніхто не опрацював. Цим має занятися інститут, що організує два нові кабінети: передшевченківської та пошевченківської літератури. Акад. Багалій виголосив реферат на тему: „Шевченко й селянство". Він звернув у рефераті особливу увагу на численні оповідання й перекази, що повстали в звязку зі смертю Шевченка між українським селянством, а які доповнюють історичну думку про те, що Шевченко був великим ворогом кріпацтва і боровся за волю селян. Всі такі оповідання та перекази інститут тепер збирає, систематизує та творить з них матеріял, що висвітлить нам постать поета, як собі її представляв український нарід.

Протест проти прилучення Галичини до Польщі.

„Пролетарська Правда" подає, що дня 14. березня ц. р. отже в річницю відомого акту з 14. березня 1923 р., яким Антанта віддала Галичину в руки Польщі, спілка письменників „Західна Україна" влаштувала протестуюче проти того акту віче, в якому взяло участь 300 галичан. По промовах Семка і Заклинського віче приняло резолюції, яких з уваги на прокуратуру подати не можемо, щоби не світили на їх місці білі плями.

Катедра української архітектури.

Одеська політехніка образотворчих мистецтв рішила поставити на належну височінь відділ української архітектури і мистецтва. На катедру цю запрошено відомого українського вченого архитекта проф. Кричевського.

Для таких нема місця!

Виключення пос. П. Васильчука з партії „Сель-Роб".

В останньому числі „Волі Народа" появився комунікат президії „Сель-Роб-у" про виключення посла Павла Васильчука з партії. В незвичайно калямбурно зложеному тексті того комунікату читаємо між иншим таке:

„Послідні соймові виступи посла П. Васильчука, зокрема промова з 28. січня п. р. з її виразно угодовими (?!) натяками дали змогу ворожій ундівській пресі з оправданням засвідчити, що ідеольогічний зміст цих виступів посла П. Васильчука покривається з програмою і політикою ундівського табору".

Найважнішу частину промови посла П. Васильчука, де він говорив про **незалежницькі та соборницькі** держ. політичні стремління української нації, ми друкували на сторінках „Діла". І саме це місце до тої міри вразило наших москвофілів, що вони вважали за доцільне виключити пос. Васильчука з партії. Очевидно між „Сель-Робами" нема місця для українських самостійників. Можна надіятися, що не такий далекий час, коли й інші члени б. „Сельсоюзу" з національною українською ідеольоґією найдуться в аналоґічному положенні.

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 19. березня 1927.

Нині переслухано останніх 12 обвинувачених. Обв. Юлії Пузик грозили на поліції, як нічого не скаже. Обв. Пляя Фендик на запит предсідника, чому її зізнання не згоджуються з протоколом, відповіла: „Я не знаю, що там пани писали". Обв. Зборовський мусів зізнати, що бачив, як Ваґман і Грицуляк співали, хоч Ваґмана не знає і ніколи на очи не бачив. Обв. Шумило дивується, чому на салі нема чотирьох обвинувачених, на яких є підозріння, що були на услугах дефензиви. Нині переслухані обвинувачені, як і всі попередні, зізнали, що перед сальою не було перестороги. На салі був мін. Морачевський, що хвильку прислухувався розправі.

За оборону політичних вязнів — перед суд.

Варшава, 20. березня 1927.

Свого часу комісаріят польського уряду сконфіскував відозву п. з. „Голос Ліґи Оборони Прав Людини і Громадянина" в справі політичних вязнів у Польщі. Окружний суд затвердив конфіскату комісаріяту уряду і віддав цю справу прокуратурі для потягнення до карної відповідальности підписаних під відозвою. Справу в найближчих днях віддадуть слідчому судді для устійнення вини тих осіб при редаґуванню відозви.

Югославія готовиться до війни?

Рим, 20. березня 1927.

„Джорнале д' Італія" повідомляє, що югославянський ген. штаб під особистим керовництвом короля приготовляє плян, який можна би назвати мобілізаційним у звязи з надзвичайними заглими приготуваннями. Кореспондент впевняє, що Югославія робить воєнні приготування здовж альбанського кордону. Головні сили мається ужити на альбанському кордоні. На болгарському кордоні мається поставити резерви, а на грецькому і мадярському мається поробити зарядження безпеки. В бюрах ген. штабу кипить праця при участи короля Олександра, який контролює працю штабу. Кореспондент кінчить, що ті приготування здовж кордонів слід обсервувати не лише в інтересі Балкану, але в загально-европейськім інтересі.

Той самий часопис повідомляє, що альбанський уряд повідомлений про військові приготування СХС, почав оборонну акцію. М. і. перетранспортовано на півн. кордон Альбанії гармати гірської артилерії. Альбанський ген. штаб робить досліди у справі концентрації військ на півночі краю. Югославія найбільше приготовляється біля Джакова.

Льондон, 20. березня 1927.

У звязи з нотою італійського уряду до урядів інших держав про військові приготування Югославії „Таймс" виступають проти авантурничих плянів, які можуть потягнути за собою катастрофальні наслідки і збройну інтервенцію Італії. Приязнь Англії і Франції до Югославії не обовязує згаданих двох держав до оборони Югославії перед наслідками перозважних агресивних кроків. Англійські поінформовані кола заявляють, що доки великі держави спиратимуться згідно на мирі, доти нема небезпеки заколочення европейського мира.

Білгород, 20. березня 1927.

В югославянських болгарських колах заперечують римські вісти про концентрацію югославянських військ на альбанськім кордоні. В альбанських колах доси не дістали потвердження вістей „Джорнале д' Італія".

Демарш послів Італії і Англії.

Білгород, 20. березня 1927.

Італійський посол у Білгороді вручив у югославянськім міністерстві закорд. справ ноту. Англійський посол відвідав югославянського міністра закорд. справ Періча і повідомив його, що прилучується до демаршу італійського посла. — Італійська нота протестує проти воєнних приготувань Югославії, звернених проти Альбанії. Італійський уряд заявляє, що зачіпні заміри Югославії не можуть лишитися без фатальних наслідків для неї. Нота вичислює ряд фактів, які мають доказувати, що СХС. готовиться до офензиви проти Альбанії і піддержує альбанських повстанців. — Мін. Періч відповів італійському й англійському послові, що інформації ноти є неправдиві, а Югославія не має зовсім охочини мішатися у внутрішні справи Альбанії.

„Біла рука".

Рим, 20. березня 1926.

„Джорнале д' Італія" повідомляє, що зараз після підписання альбансько-італійського пакту в Тирані сербські військові організації, а передовсім „Біла рука" (до якої належить цілий югославянський ген. штаб) зачали працювати в тіснім контакті з міжнародньою масонерією проти Італії. Метою тої організації є: заняття півн. Альбанії і Солуня (Сальонік), підпорядкування Болгарії і інших балканських країв, ненарушимість Македонії, домінуюче становище сербів у СХС і на Балкані. Акція СХС виразно змірає до викликання повстання на кордоні Альбанії та до повалення Ахмеда Зогу і теперішнього альбанського уряду, прихильного Італії.

Альбанські революціонери проти Італії.

Білгород, 20. березня 1927.

„Політіка" повідомляє з Тирани: Альбанські революціонери почали пропаганду проти італійсько-альбанського пакту. Сто італійських офіцерів висіло на альбанськім побережі, щоби приготовити операції проти альбанських революціонерів. Революціонери обвинувачують Ахмеда Зогу, що хоче проклямувати себе королем під протекторатом Англії.

Офіціяльне заперечення СХС.

Білгород, 20. березня 1927.

З міністерства закорд. справ часописи одержали таку заяву: Вісти, начеб. Югославія робила якінебудь військові зарядження проти Альбанії, або начеб організувала ватаги, є неправдиві.

Перед заняттям Шанґаю.

Льондон, 20. березня 1927.

Відділи кантонських військ від північно-західної сторони підійшли до самого Шанґаю і заняли уладження й магазини в пристані. Рівночасно кантонці заняли твердиню Ву-Зунґ і вивісили на ній прапор куомінтанґу. Комендант півн. військ в обводі Шанґаю ген. Пі-Ченґ жадає від кантонців 50,000 фунтів за здачу Шанґаю.

Жінку вбито в міських арештах?

Львів, 21. березня 1927.

В міських арештах при вул. Судовій від пів року жила около 50-літня Марія Кулик. Поміщено її в арештах тому, що була без заняття, за жебранину і т. д. Тепер управа арештів хотіла позбутися Куликової, а саме віддати її до заведення братів Альбертинів. Куликова почувалася добре в арештах, тому не хотіла уступитися до згаданого заведення. Є підозріння, що вязничні дозорці побили Куликову і вона наслідком побиття померла. Секція тіла виказала ушкодження, завдані мабуть якимсь тупим знаряддям. Годиться ще замітити, що дві картки в книзі Ратункової Стації, де лікарі подали рапорт із секції тіла Куликової, якась „незнана рука" видерла.

Зі спорту.

Гасмонея-Україна 3:2 (2:0).

Вчорашні змагання тих обох дружин на площі Сокола-Батька стягнули до 1,500 видців. Гра обох дружин була доволі цікава і присутні мали нагоду пережити немало нервуючих моментів. У першій половині сильна перевага Гасмонеї, яка грала з вітром. Цю перевагу Гасмонея використала як слід, бо в тому часі впакувала у ворота України дві брамки (друга була з 11-метрового карного, подиктованого — на нашу думку — неслушно). Технічну перевагу виявила Гасмонея і в другій половині гри, стріливши до воріт України ще одного *goal*-а. При кінці щастя обернулося до України і вона вспіла відбитися хоч частинно, впакувавши ногами Мурського два *goal*-і у ворота Гасмонеї. Всі три брамки Гасмонеї були ділом Шіаєрмана. Як огляданий суддя фунґував п. Маркус.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— Ґеніяльна тактика. В „Раді" з 20. ц. м. находимо новинку п. з. „На бездоріжжах" такого змісту: „Польська преса поширює відомости, що партія УНДО на своїх провінціональних довірочних зібраннях постановляє вести слідуючу політику: явно перед масами вдавати непримиримих супроти Поляків українських патріотів, а потайно вести політику угодову, шукаючи зближення з урядовими колами. Цією тактикою задумує УНДО здобути як найбільшу кількість посольських мандатів до варшавського сойму. Так пише польська преса". „Рада", яка не вірить польській пресі ніколи, вірить їй без застережень, коли можна з неї зачерпнути, навіть неіснуючий наклеп на земляків, що не належать до її парафії. Далі: вона користується ґеніяльною методою одного прославлюваного нашого дипльомата, який завсіди пускав у світ вістки, що мав „довірочні" побачення з великими европейськими дипльоматами, але звязаний словом, не може зрадити змісту розмови. Цікаво, скільки дійсних передплатників гадає здобути „Рада" такою тактикою?

— Лист з України. Пересилають нам українського листа висланого з Володимира Вол. 17-го м. м. у Харків на Тюремну вул. ч. 4. до тюремної церкви, до якоїсь громадянки. Адресатки не найшли і лист вернувся з такими примітками: „Необходимо имя и отчество"; „Справка: за неимением церкви тюремна Васильовська по тюремной ул. в доме № 4. спр. 23/II. почталон. ДК." А навіть по французьки „*Retour, Inconnu*". Тільки ні слова по українськи. Українізація, кажуть, іде, аж пищать!

— Особисті непорозуміння. У ч. 52. з дня 9-го ц. м. передавали ми дивний факт, що управитель школи у Підгайчиках не хотів відступити шкільної салі на виставу для дітей. Нині одержуємо від управителя спростування того факту, яке, на жаль, факту не заперечує, а розяснює, що організаторка вистави, місцева громадянка, анехтувала ним і не хотіла попрохати в нього дозволу, а вислала з проханням тільки самих дітей. На нашу скромну думку: в громадських справах можна би такі особисті непорозуміння залишати прегарно на боці.

— З наших театрів. У звязку з новинкою „Новий Український Театр", одержуємо таке пояснення: „Щоби припинити поширювання неправдивих чуток, подаю до відома, що до „Нового Українського Театру" перейшов не цілий склад „Українського Театру під дирекцією О. Мітке-вич", як це було сказане у дотичній новинці Вашого часопису, а за винятком осьмих осіб—пань: О. Міткевич, Т. Тухальської, балєтниці. І. Міткевичівної, Колесниченкової, Кемпової, Ратушної та Смірінської і панів: О. Тухальського, Миколенка, Смірінського, Кемпа та Герасименка. З правдивим поважанням О. Міткевич". Заки ми помістили попередню новинку про „Новий Український Театр" питали його представника тричі, чи правдою є те, що в трупі пані О. Міткевич не залишився ніхто, і він заявляв тричі: „ніхто!" Ех! є в нас справді артисти у переборщуванні!

— Шевченківські свята. Заходом Українського Товариства Допомоги Емігрантам з України в Ченстохові відсвяткували дня 13. березня ц. р. тамошні українці 66 роковини смерти Т. Шевченка.

— „Урядові імянини. Львів, як і інші міста польської республики, святкують 19. березня імянини марш. Иосифа Пілсудського. Це дуже дивне свято, коли зважити, що його організують ті, що вважають себе демократами. Військові орхестри, прапори на будинках, дахах, трамваях, наклейки у вікнах, ґірлянди, штучні вогні, походи. Є в цьому святі комбінація російських офіціяльних свят і австрійських. Російські святочні імянини тягнуться три дні; імянини марш. Пілсудського почались 18. пополудни і протягнуться до 20. в ночі. Коли вийдете на вулицю нагадується австрійська парада. Правда, що тамта була трохи скромніша: імянини Франца Иосифа І. обмежувались до ґарнізонового свята. Але ідея, що окрилює звеличників мілітарного генія Польщі лишилась та сама, що у колишніх жерців далекосяжної австрійської політики, яка вірила, що застромить свої прапори на Дніпрі. О, мійно! о, демократіє! Якби я, скромний новинкар, став президентом республики і вважав себе демократом, то сказав би собі на імянини так: Ніяково якось глядіти на такі мілітарні, старі паради; і не личить, щоби мої імянини коштували стільки грошей, які йдуть з податків бідних людей. Маю імя, гарно. У день своїх імянин призначаю всю суму, яка йде на паради — на дім для беззахистних, на дешеву кухню для голодних, на очищення міста з бруду, на... ах! скільки ідей пхається в голову! Та видко, що такі „нові" ідеї можна нині пхати хіба в новинки, а не в урядові імянини, які мають вироблену традицію старими династіями.

— Офіцерський самосуд над ред. Слов-а Польск-ого. З нагоди переіменування Панської вулиці на вул. Пілсудського „Слово Польске" помістило статтю „По вічні часи", в якій пригадувало, що Панська вул. вже називалася вул. Бем-Ермолія, а тепер „по вічні часи" переіменовано її на вул. Пілсудського. Три капітани 40 пп. Войсович, Солтис і Лодзінський уважали, що згадана стаття ображує не марш. Пілсудського, а офіцерський корпус: тому прийшли до редакції „Сл. П." і один із них замахнувся, щоби вдарити ред. Кордиса. („Дз. Людови" пише, що таки вдарив), але редактор заслонився. Після того офіцери полишили свої візитівки і вийшли. „Сл. П." з 21. III. сконфіскував прокуратор за статтю „Напад офіцерів на редакцію „Слова Польского".

— Зайвий здобуток. Від 30. мая до 4. червня збереться у Варшаві міжнародній конґрес медицини та військової фармації. Комітет цього конґресу на нараді у Брюсселі рішив, що польську мову треба признати офіціяльною на конґресі. Польська преса підкреслює це як здобуток. Нам видається, що в данім випадку комітет руководився підручником „доброго тону", міркуючи правильно, що не можна відмовляти права вживати на конґресі мову того краю, в якому всі гостять. А порівнання з правами дотеперішніх офіціяльних мов на конґресах, англійською, еспанською, французькою та італійською тут ні при чому. Офіціяльна мова, яку треба перекладати для всіх присутніх чужинців, не є здобутком.

— Сільські траґедії. У Містках біля Пустомит господар Курилас живе давно в незлагоді із своїм сином і взаємно побивають себе. Підчас одної з останніх бійок пішли в рух: вили, ніж і револьвер. Батько стрілявши до сина, зранив його і за це дістав 2 міс. вязниці... з відкладенням кари на протязі 4 літ.

— Невідоме про бузька. У днях, коли бузьки офіціяльно можуть появлятись під нашим небом як вістуни весни, чужинна преса приносить цікаву новинку про бійку бузька із... львами. Подія трапилась у цирку в Еберфельді. Підчас проби один бузьок дістався до львиного звіринця; лопотом крил і клювом так переляка царів пустині, що ці почали втікати. Бузьок відчував якусь дивну вразу до них, бо на другий день, підчас вправ усмирителя із 14 львами, він кинувся між них із простягненими крилами і напав на одного, який утік, а відтак на решту. Вся громада львів у розтіч. Бузьок гатив клювом по львах і усмиритель мусів перед ним заборонити львів, вивівши всіх із клітки. Новий факт, а мораль стара: з бузьком не зачіпайся!

— Світова всячина. Роковини смерти Сун-Ят-Сена святкували в Сінґапурі керави: китайські маніфестанти пробували здобути поліційний комісаріят; поліція стріляла: 6 китайців убитих, 11 ранених; ранений поліц. інспектор.—Ґрупа крайніх „сінфейнерів" задержала в Дабліні тяґарове авто, що розвозило англійські газети і все спалила. — 12. ц. м. святкували в Москві роковини лютневої революції, відомий режісер Мейерхольд дав з цієї нагоди виста-

ну з життя каторжан, в якій узяло участь 30) артистів; вся трупа в кайданах, із солдатами та вязничними сторожами переходила головними вулицями Москви. — У Детройт почався процес проти „автового короля" Форда за образу чести якогось Арона Шапіри, якому Форд закинув, що він користується економічними організаціями для власних цілей. Шапіра домагається тільки мілион долярів відшкодування за свою нарушену честь. — Відомий лікар Воронов спровадив собі з Нової Гвінеї шимпансів для своїх „відмолоджуючих" операцій; більшість малп померла в дорозі; тільки дві доїхали. — Мустафа Кемаль баша видав закон, затверджений ангорським правительством, із забороною танцювати традиційний „танець живота".

— **Український міліярдер** — як пише черновецький „Рідний Край" — появився нараз у Черніівцях в особі кінооператора Лисянського. Він перед кількома днями довідався, що його вуйко Кусанюк, котрий давно вимандрував як кушнір до Америки, помер у Монтреалі, полишивши свому сестрінкови в спадщині 5 міліонів долярів. Ледви чи ще є в Румунії такий богач, як наш земляк Лисянський.

— **Спростування.** Одержуємо такого листа: Прошу помістити в найближчому числі Вашого часопису на підставі § 19. пресового закону ось-що: 1) Неправдою є, що я ходжу на польські забави в Старому Самборі; 2) Правдою є, що дотепер ніколи не був я на польських забавах у Старому Самборі; 3) Правдою є, що з жінкою був дня 26. лютого 1927 на учительській забаві в Старому Самборі, де моя жінка як учителька з цього повіту вважала за відповідне взяти в ній участь, а як мужатка уважала за невідповідне без мужа показуватися на салі; 4) Правдою є, що я був також з жінкою дня 5. березня 1927 р. на українській забаві в Старому Самборі, 5) Одночасно неправдою є, що не можна мене бачити через подвійні очиці на українських забавах, виставах і концертах, бо я на них — на скільки можливе — є присутний, хоча це для мене чужий повіт. — о. Зиновій Стояловський, священик з Яворп, п. Турка.

— **З кіна.** У кіні „Паляс" превесела фільма у 14 діях „Пат і Паташон, хлопці з кебетою".

Дописи.

Риманівщина. *(З північно-західних окраїн Лемківщини.)* І в нашім куті зачався нарешті народньо-освітній рух на ширшу скалю. В останніх часах живу діяльність зачинає проявляти село Босько, що лежить на північно-західних окраїнах Лемківщини. Село донедавна цілком москвофільське, і то типу передвоєнного москвофільства, в значній частині спольщене. В місці польська парафія, польська школа, польські матечки із захоронкою. Минулого року відновлено кооперативу, яку вирвано зпід покрову „Русского Ревізіонного Союза", бо він нею цілком не цікавиться, і віддано її під нагляд нашого Ревізійного Союзу у Львові. Відновлена читальня гуртує біля себе місцевих селян-лемків. Дуже рухливу діяльність проявляє місцевий аматорський кружок під умілим проводом о. Миколи Головача, місцевого катехита народних шкіл. Кружок недавно давав виставу оперетки „Ой не ходи Грицю", що пройшла дуже гарно, доказом чого те, що кружок повторив виставу в місточку Риманові. Вже дня 6/3 1927 давав кружок нову виставу, тим разом дуже відповідну до місцевих обставин: „Ворожбита" Цеглинського. Ця вистава пройшла з великим моральним успіхом. Матеріяльного успіху не було великого, бо місцеві люди, а головно старші не звикли ще до аматорських представлень. Підчас перерви приґравала місцева орхестра. Тепер аматори приготовляють нову штуку, а саме „Невольника". Це гідний наслідування примір усім нашим тутешнім громадам, а рівночасно найкращий доказ, що може зробити рухливіша одиниця навіть в зараженому москвофільською дурійкою до того на половину спольщеному селі.

Очевидець.

Відозви і комунікати.

Громадяни!

Чи знаєте сучасний стан українського письменства та преси в Галичині? Чи уявляєте собі недолю українських робітників пера?

Письменники одержують ледве такий гонорар за свої твори, як машиністки за переписання їх рукописів; журналісти не в силі прожити із своїх нужденних платень. Ті, що мусять заробляти пером на прожиток, не мають вільної неділі ні свята.

Те єдине, що залишить колись тривкий слід будучим поколінням — писане і друковане слово — нині у нас знехтоване і родиться в дуже важких і несприятливих умовинах.

Ніхто не гадає нині поправити долю робітників пера. Та може бодай схочете злагіднити їм їхню працю, даючи змогу раз у рік відпочити та зміцнити їхні сили, їхні нерви?

Перший союз робітників пера в Галичині: „Товариство письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові — хоче збудувати скромну літню оселю для недужих і виснажених письменників і журналістів.

Найшовся щедрий земляк, який дав на цю ціль шматок землі в Ямні, в Карпатах, а кілька наших товариств скинулось по лепті на будову хати.

Почин зроблений. Може він стане засновком нового осередка, який обєднає письменників і журналістів усіх напрямків і світоглядів та причиниться до розбудження живішого культурного руху в Галичині. А коли це щойно ідеал будуччини, то літня оселя зможе вже нині зробити корисне, гуманне діло, даючи захист недужим і бездомним робітникам пера.

Почин зроблений. Черга за вами. Причиніться, чим можете, до будови оселі.

Жертви пересилати на книжечку ч. 1141 „Земельного Банку Гіпотечного" у Львові, Підвальє 7.

За „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка":

Василь Стефаник, голова. **Іван Квасниця**, секретар.

‡ Посмертні згадки.

Антоніна з Темницьких Домбчевська, вдова по пароховій Дарахова, теребовельського повіту, сеніорка трьох споріднених родин: Темницьких, Домбчевських і Лепких, померла у Львові дня 12. березня ц. р. у 85. році життя. Покійна — це взір тих наших священичих жінок старого покоління, що іншими очима дивилися на ролю жінки на селі, як тепер дивляться. Стародавній патріярхальний дім Темницьких у Дарахові, що з роду в рід були там священиками а відтак їх наслідників Домбчевських знаний був на цілому Поділлі зі своєї щирої гостинности і привітности. Кожнього року в часі ферій гостила там ближча і дальша рідня та богато українських студентів, що серед рідного слова, рідної пісні і родинного тепла находили там приют, відпочинок і покріплення духа. В домі і під опікою Домбчевських виховувалися ближчі й дальші сироти з родини, виховався також замолоду осиротілий о. Ол. Темницький, б. діяльний член львівської Української громади і довголітній касієр Тов-а „Просвіта" у Львові. Покійна Антоніна горнула не лише ближчу й дальшу рідню, але всіх потребуючих, а передовсім сиріт з рідного села Дарахова, даючи їм приют і опіку та виводячи в люди. Тим лишила в Дарахові у всіх гарну і вдячну память. По смерти мужа в р. 1899 переселилася до Львова і тут її дім витав знову щиро всіх рідних і знакомих. Українська визвольна боротьба не пощадила і її на склоні життя. Зять Ом. Липинський згинув у визвольній війні як старшина У. Г. Армії в боях у Винниці, рівнож полягли на Придніпрящині два внуки Домбчевські, старшини УГА., а другий зять, о. Гр. Клищикевич з Могильниці, помер як жертва звання підчас епідемії тифу, що шалів по польсько-українській війні. Всі ті удари тяжкої долі переносила покійна з покорою і до останніх хвиль життя не переставала журитися кращою долею і будучністю свого народу, ніколи не відмовляючись зложити лепту на народню ціль. Зійшла в могилу одна з рідких уже нині представниць наших старинних священичих родів, що в панщизняних і попанщизняних часах клали перші підвалини до самопізнання галицько-українського народу і до його національного відродження, а про котрих з таким піетизмом згадує Б. Лепкий у споминах зі своїх молодечих літ. — Вічна їй память!

Звичайні річні

Загальні Збори

„Народньої Лічниці" у Львові відбудуться дня 31-го березня (марта) о год. 7. вечером в домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській 25, після програми як слідує:

1. Відчитання протоколу Загальних Зборів з року 1925.
2. Звіт управи і дирекції з діяльности за рік 1926.
3. Звіт контрольної комісії.
4. Вибір нової управи і контр. комісії
5. Внесення.

За Управу „Нар. Лічниці": Д-р Вахнянин Мирон, голова, — Д-р Пелех Олександер, секретар.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.